യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5✓
(ഉപശമപ്രകരണമ്)/സർഗം 89✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
വീതഹവ്യ-വദാ-ത്മാനംൻ നീത്വാ/ വിദിത-വേ+ദ്യതാമ് .
വീതരാഗ-ഭയോ+ദ്വേഗസ്/തിഷ്ഠ രാഘവ സർവദാ .. 1

ത്രിംശ+ദ്വർഷ-സഹ+സ്രാണി വിജഹാര യഥാ-സുഖമ് .
വീത-ഹ+വ്യോ വീത-ശോകസ്/തഥാ വിഹര രാഘവ .. 2

അ+ന്യേ ച രാജ-ന്മുനയോ+ ജ്ഞാത+ജ്ഞേയാ മഹാധിയഃ .
യഥാവസൻഥ്/സ്വരാ+ഷ്ട്രേ+ ത്വംൻ തഥൈ-വാസ്വ മഹാമതേ .. 3

സുഖ-ദുഃഖ+ക്രമൈ/രാത്മാ/ ന കദാചന ഗൃഹ്യതേ .
സർവ-ഗോ്ഽപി മഹാ-ബാഹോ കിം മുധാ പരിശോചസി .. 4

ബഹവോ വിദിതാ+ത്മാനോ വിഹര+ന്തീഹ ഭൂതലേ .
ന കേചന വശംയ് യാന്തി/ ദുഃഖ+സ്യാങ്ഗ ഭവാനിവ .. 5

സ്വസ്-ഥോ/ ഭവ ഭവോ-ദാരഃസ് സമോ ഭവ സുഖീ ഭവ .
സർവ-ഗസ്ത്വംൻ ത്വമാത്-മൈവ തവ നാസ്തി പുനർഭവഃ .. 6

ഹർഷാ-മർഷ-വികാരാണാംഞ് ജീവ+ന്മുക്താ ഭവാദൃശാഃ .
നകേ-ചന വശംയ് യാന്തി മൃഗേ+ന്ദ്രാഃശ് ശിഖിനാ-മിവ .. 7

ശ്രീരാമ ഉവാച .

അനേ-നൈവ+ പ്രസങ്ഗേണ സംശയോ്ഽയം മമോദിതഃ .
ശരത്/കാല ഇവാമ്/ഭോദംൻ തം-മേ+ ത്വംൻ തനുതാംൻ നയ .. 8

ജീവ+ന്മുക്ത-ശരീരാണാംങ് കഥ-മാ+ത്മ-വിദാംവ് വര .
ശക്തയോ നേഹ ദൃശ്യ+ന്തേ ആകാശ-ഗമനാ-ദികാഃ .. 9

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ആകാശ-ഗമനാ-ദീനി യാ+ന്യേ-താനി രഘൂ+ദ്വഹ .
പ്രമാണിതാഃഥ് പദാർഥാനാം സഹജാഃഖ്/ ഖലു ശക്തയഃ .. 10

യ+ദ്വിചിത്രംങ് ക്രിയാജാലംൻ ദൃശ്യതേ ഗമ്യതേ പുനഃ .
രാമ വസ്തു+സ്വഭാ-വോ്ഽസൗ/ ന-ത/ദാത്മ-വിദാം മതമ് .. 11

അനാത്മ-വിദ-മുക്തോ്ഽപി നഭോ-വിഹരണാ-ദികമ് .
ദ്രവ്യ-കർമ+ക്രിയാ-കാല/ശക്ത്യാ+ പ്രാപ്നോതി രാഘവ .. 12

നാത്മ+ജ്ഞസ്-യൈഷ വിഷയ ആത്മ+ജ്ഞോ+ ഹ്യാത്മവാൻഥ്.സ്വയമ് .
ആത്മ-നാത്മനി സംതൃപ്തോ നാവിദ്യാ-മനുധാവതി .. 13

യേ കേചന ജഗദ്-ഭാവാസ്/താന-വിദ്യാ-മയാ+ന്വിദുഃ .
കഥംൻ തേഷു കിലാ+ത്മ+ജ്ഞസ്/ത്യക്താ-വി+ദ്യോ നിമ+ജ്ജതി .. 14

അവിദ്യാ-മപി യേ യു+ക്ത്യാ സാധ-യന്തി സുഖാ+ത്മികാമ് .
തേ+ഹ്യ-വിദ്യാ-മയാ ഏവ നത്വാത്മ+ജ്ഞാസ്/തഥാ+ക്രമാഃ .. 15

തത്ത്വ+ജ്ഞോ്വാപ്യ/ത+ത്ത്വ+ജ്ഞോ യഃഖ് കാല+ദ്രവ്യ-കർമഭിഃ .
യഥാ+ക്രമം പ്രയ-തതേ തസ്യോർധ്വ+ത്വാദി സി+ദ്ധ്യതി .. 16

ആത്മ-വാനിഹ സർവസ്മാ/ദതീതോ വിഗതൈ/ഷണഃ .
ആത്മ+ന്യേവ-ഹി സംതുഷ്ടോ/ ന കരോതി ന ചേഹതേ .. 17

ന ത+സ്യാർഥോ നഭോ-ഗത്യാ ന സിദ്ധ്യാ ന ച ഭോഗകൈഃ .
ന+ പ്രഭാവേണ നോ മാനൈർ/നാശാ-മരണ-ജീവിതൈഃ .. 18

നിത്യ-തൃപ്തഃഥ് പ്രശാ+ന്താ+ത്മാ വീതരാഗോ വിവാസനഃ .
ആകാശ-സദൃശാ-കാരസ്/തജ്-ജ്ഞ ആത്മനി തിഷ്ഠതി .. 19

അശങ്കി-തോപ-യാതേന ദുഃഖേന ച സുഖേന ച .
തൃപ്യ+ത്യപ-ഗതാ-സങ്ഗോ ജീവേന മരണേന ച .. 20

സമുദ്രഃസ് സരിതേ-വാന്തഃഖ് ക്രമ-സംപ്രാപ്ത-വസ്തുനാ .
സമേന വിഷമേ-ണാപി തിഷ്ഠ+ത്യാത്മാന-മർചയൻ .. 21

നൈവ തസ്യ കൃതേ-നാർഥോ നാകൃതേ-നേഹ കശ്ചന .
ന ചാസ്യ സർവ-ഭൂതേഷു കശ്ചി-ദർഥ+വ്യപാ+ശ്രയഃ .. 22

യസ്തു വാ്/ഭാവിതാ+ത്മാപി സിദ്ധി-ജാലാനി വാഞ്ഛതി .
സ-സിദ്ധി-സാധകൈർ/ദ്രവ്യൈസ്/താനി സാധയതി+ ക്രമാത് .. 23

സി+ദ്ധ്യ-തീ+ത്ഥ-മിദംയ് യു+ക്ത്യൈ/വേ+ത്യയംൻ നിയതേഃഖ് ക്രമഃ .
ത്ര്യക്ഷാ-ദിഭിഃസ് സുര-വരൈർ/വ്യർഥീ-കർതുംൻ ന ശക്യതേ .. 24

സ്വഭാവ ഏഷ വസ്തൂനാം സ്വതഃസ്/സിദ്ധിർഹി നാന്യതഃ .
നിയതിംൻ ന ജഹാ+ത്യേവ ശശാങ്ക ഇവ ശീതതാമ് .. 25

സർവ+ജ്ഞോ്പി ബഹു+ജ്ഞോ്പി മാധവോ്പി ഹരോ്പി ച .
അ+ന്യഥാ നിയതിംങ്ങ് കർതുംൻ ന ശക്തഃഖ് ക+ശ്ചിദേവ ഹി .. 26

ദ്രവ്യ-കാല+ക്രിയാ-മന്ത്ര+പ്രയോ-ഗാണാം സ്വഭാ-വജാഃ .
ഏതാസ്-താഃശ് ശക്തയോ രാമ യ+ദ്യ്യാമ-ഗമനാ-ദികമ് .. 27

യഥാ വിഷാണി നിഘ്നന്തി മദ-യന്തി മധൂനി ച .
വമയന്തി ച ശു+ക്താനി മദനാനി ഫലാനി ച .. 28

തഥാ+ സ്വഭാവ-വശതോ ദ്രവ്യ-കാല+ക്രിയാ+ക്രമാഃ .
നിയതം സാധ-യ+ന്ത്യാശു+ പ്രയോഗംയ് യുക്തി-യോജിതാഃ .. 29

ഏതസ്മാത്-സമതീ-തസ്യ+ ത്യക്താ-വിദ്യസ്യ രാഘവ .
ആത്മ+ജ്ഞാനസ്യ നാസ്/ത്യത്ര കർ-തൃതാ/കർതൃ-താനഘ .. 30

ദ്രവ്യ-ദേശ+ക്രിയാ-കാല-യുക്തയഃസ്/ സാധു-സംവിദഃ .
പരമാത്മ-പദ+പ്രാപ്തൗ/ നോപ-കുർവന്തി കാ+ശ്ചന .. 31

യ+സ്യേച്ഛാ വിദ്യതേ കാചിത്-സ-സിദ്ധിം സാധയ+ത്യലമ് .
ആത്മ+ജ്ഞസ്യ തു പൂർണസ്യ/ നേച്ഛാ സംഭവതി+ ക്വചിത് .. 32

സർവേ+ച്ഛാ/ജാല-സംശാന്താ/വാത്മ-ലാഭോ-ദയോ ഹി യഃ .
ത+ദ്വിരുദ്ധാ കഥംങ്ങ് കസ്മാ/ദിച്ഛാ സംജായതേ്വ്നഘ .. 33

യഥോ-ദേതി ച യ+സ്യേച്ഛാ സ-തയാ യതതേ തഥാ .
യഥാകാലംൻ തദാപ്/നോതി+ ജ്ഞോ-വാ+പ്യജ്ഞ-തരോ്പി വാ .. 34

വീത-ഹവ്യേന യതിതംൻ/ നോ+ ജ്ഞാനേ+ച്ഛേന കിംചന .
ജ്ഞാനേ+ച്ഛേനാശു യതിതം/ പ്രോത്ഥിതോ്സൗ യഥാ വനേ .. 35

ഏവംങ്ങ് കാല+ക്രിയാ-കർമ+ദ്രവ്യ-യുക്തി+സ്വഭാ-വജാഃ .
യഥേച്ഛ-മേവ സി+ദ്ധ്യ+ന്തി സിദ്ധയഃസ് സ്വാഃഖ് ക്രമാർ/ജിതാഃ .. 36

യാഃഫ് ഫലാ-വലയോ യേന സംപ്രാപ്താഃസ് സിദ്ധി-നാമികാഃ .
താസ്തേ/നാധി-ഗതാ രാമ നിജാത്/പ്രയതന+ദ്രുമാത് .. 37

മഹതാംൻ നിത്യ-തൃപ്താനാംൻ തജ്-ജ്ഞാനാം/ ഭാവി-താത്മനാമ് .
ഈഹിതം സംപ്രയാ-താനാംൻ നോപ+കുർവന്തി സിദ്ധയഃ .. 38

ശ്രീരാമ ഉവാച .
അയം മേ സംശയോ+ ബ്രഹ്മ+ന്വീത-ഹവ്യസ്യ സാ തനുഃ .
ക്രവ്യാ/ദൈർന കഥം ഭുക്താ കഥംങ്ങ് ക്ലിന്നാ ന ഭൂതലേ .. 39

തദൈവ വീത-ഹവ്യോ്സൗ കഥംവ് വനഗതഃഫ് പ്രഭോ .
വിദേഹ-മു+ക്തതാം ശീഘ്രംയ് യഥാ-വദിതി മേ വദ .. 40

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

യാസം/വി+ദ്വലിതാ സാധോ/ വാസനാ-മല-തന്തുനാ .
സുഖ-ദുഃഖ-ദശാ-ദാഹ-ഭാഗിനീ ഭവതീ/ഹ സാ .. 41

നിർമുക്ത-വാസനാ ശുദ്ധ/സംവി+ന്മാത്ര-മയീ തു സാ .
തനുസ്/തിഷ്ഠതി ത+ച്ഛേദേ ശക്താ നേഹ ഹി കേചന .. 42

ശൃണു യു+ക്ത്യാ കയാ യോഗീ തനു+ച്ഛേദാദി-വി+ഭ്രമൈഃ .
നാ+ക്രമ്യതേ മഹാബാഹോ ബഹുവർഷ/ശതൈരപി .. 43

ചേതഃഫ് പദാർഥേ പതതി യസ്മി+ന്യസ്മി+ന്യദാ യദാ .
തന്മയൻ തദ്-ഭവ+ത്യാശു തസ്മിംസ്/തസ്മിംസ്/തദാ തദാ .. 44

തഥാ ദൃഷ്ടാരി-ഹി മനോ/ വികാര-മുപ-ഗ+ച്ഛതി .
ദൃഷ്ട-മിത്രം സുഹൃ+ദ്യത്വം സ്വയ-മിത്യനു-ഭൂയതേ .. 45

രാഗ+ദ്വേഷ-വിഹീനേ തു പഥികേ പാദപേ ഗിരൗ .
ഭവത്യ-രാഗ+ദ്വേഷംഞ്ച്+ സ്വയ-മിത്യനു-ഭൂയതേ .. 46

മൃഷ്ടേ ലൗല്യ-മുപാ-ദത്തേ ദുർ-ഭോജ്യേ യാതി നിഃസ്/സ്പൃഹമ് .
വൈരസ്യംയ് യാതി കടുനി+ സ്വയ-മി+ത്യനു-ഭൂയതേ .. 47

സമസം/വി+ദ്വിലാ-സാ+ഢ്യേ/ യ+ദ്യദാ യതി-ദേഹകേ .
ഹിംസ്ര-ചേതഃഫ് പത+ത്യാശു സമതാ-മേതി തത്തദാ .. 48

സമ-സങ്ഗ-വിമുക്തത്വാ+ച്ഛേദാദൗ ന+ പ്രവർ/തതേ .
പാന്ഥോ+ വ്യർഥം പഥി+ ഗ്രാമേ യഥാ+ ഗ്രാമീണ-കർമണി .. 49

യോഗി-ദേഹ-സമീപാത്തു ഗത്വാ+ പ്രാപ്നോതി ഹിംസ്ര-താമ് .
യദ്യദ്/ഭവതി ത+ത്രാശു തഥാ-രൂപംൻ ന സംശയഃ .. 50

ഇതി ഹിംസ്-റൈർ/മൃഗ+വ്യാഘ്ര/സിംഹ-കീട-സരീ-സൃപൈഃ .
ന+ ച്ഛിന്നാ വീത-ഹ+വ്യ+സ്യ തനുർ-ഭൂതല-ശാലിനീ .. 51

സർവത്ര വി+ദ്യതേ സംവിത്/കാഷ്ഠ-ലോഷ്/ടോപ-ലാദികേ .
സത്താ-സാമാന്യ-രൂപേണ സംസ്ഥിതാ മൂക-ബാലവത് .. 52

പോ+പ്ലൂയ-മാനാ തരലാ കേവലം പരിദൃശ്യതേ .
ത+ന്വീ പു+രുഷ്ട-കേ+ഷ്വേവ+ പ്രതിബിമ്ബ/ജലേ+ഷ്വിവ .. 53

തേന ഭൂജല-വാ+യ്വഗ്നി/സംവി+ത്ത്യാ സമ-രൂപയാ .
നിർവി-കാരംൻ തനുർ/നീതാ വീത-ഹ+വ്യ+സ്യ രാഘവ .. 54

അ+ന്യ+ച്ച/ ശൃണു മേ രാമ+ സ്പന്ദോ നാശസ്യ കാരണമ് .
വികാരഃസ് സ-ച ചി+ത്തോ+ത്ഥോ/ വാതജോ വാ ജഗ+ത്സ്ഥിതൗ .. 55

പ്രാണാനാം പ്രാണനം സ്പന്ദസ്/ത+ച്ഛാന്തൗ/ തേ ദൃഷത്-സമാഃ .
യതഃസ് സ്ഥിതാ ധാരണയാ തേനാ-നഷ്ടാസ്യ സാ തനുഃ .. 56

സബാഹ്യാ+ഭ്യന്തരം സ്പന്ദ+ശ്ചി+ത്തജോ വാതജോ്ഥവാ .
ന യസ്യ വിദ്യതേ തസ്യ ദൂര+സ്ഥൗ പ്രകൃതി+ക്ഷയൗ .. 57

സബാഹ്യാ+ഭ്യന്തരേ ശാന്തേ സ്പന്ദേ ത+ത്ത്വ/വിദാംവ് വര .
ധാതവഃസ് സംസ്ഥിതിംൻ ദേഹേ ന+ത്യജന്തി കദാചന .. 58

സംശാന്തേ ദേഹ+പ്രസ്പന്ദേ ചിത്തവാത-മയേ തഥാ .
ധാതവോ മൈരവം സ്ഥൈര്യംയ് യാന്തി/ സംസ്/തമ്ഭി/താ+ത്മകാഃ .. 59
തഥാ ച ദൃശ്യതേ ലോകേ+ സ്പന്ദ-ശാന്തൗ ദൃഢാ+ സ്ഥിതിഃ .
ദാരൂണാ-മിവ ധീരാണാം ശവാങ്ഗാ-നാമ-ചോപതാ .. 60

ഇതി വർഷ-സഹസ്രാണി ദേഹാ ജഗതി യോഗിനാമ് .
ന+ ക്ലിദ്യന്തേ ന ഭി+ദ്യ+ന്തേ മഗ്നവജ്-ജലദാ ഇവ .. 61

തദൈവ വീത-ഹവ്യോ്ഥസൗ/ ശൃണു കിംൻ നോപ-ശാന്തവാൻ .
ദേഹമു+ത്സൃജ്യ ത+ത്ത്വജ്ഞോ+ ജ്ഞാത+ജ്ഞേയ-വതാംവ് വരഃ .. 62

യേ ഹി വിജ്ഞാത-വിജ്ഞേയാ വീത-രാഗാ മഹാ-ധിയഃ .
വിച്ഛിന്ന+ഗ്രന്ഥയഃസ് സർവേ തേ+ സ്വത+ന്ത്രാസ്/തനൗ+ സ്ഥിതാഃ ..63

ദൈവംവ് വാപി ച കർമാണി+ പ്രാ+ക്ത-നാ+ന്യൈഹി-കാനി ച .
വാസനാ വാ-ന തേഷാംൻ ത+ച്ചേതോ നിയമ-യ+ന്ത്യലമ് .. 64

തേന ത+ത്ത്വ-വിദാംൻ താത കാക-താലീയ-വ+ന്മനഃ .
യദ്യദ്/ഭാവയതി+ ക്ഷിപ്രംൻ തത്ത-ദാശു കരോ+ത്യലമ് .. 65

കാക-താലീയ-യോഗേന വീത-ഹ+വ്യ+സ്യ സംവിദാ .
സാംപ്രതംഞ്ച് ജീവിതം ബു+ദ്ധംൻ തദേവാശു+ സ്ഥിരീ-കൃതമ് .. 66

യദാ തു തസ്യ+ പ്രതിഭാ വിദേഹോ+ന്മുക്തതാംങ്ങ് ഗതാ .
തദാ വിദേഹ-മുക്തോ്ഥഭൂ/ദസൗ/+ സ്വാത+ന്ത്ര്യ-സംസ്ഥിതിഃ .. 67

വിഗത-വാസന-മാശു വിപാ-ശതാ-
മുപഗതം മന ആത്മ-തയോ-ദിതമ് .
യദഭി-വാഞ്ഛതി തദ്-ഭവതി+ ക്ഷണാത്-
സകല-ശ+ക്തി-മയോ ഹി മഹേ+ശ്വരഃ .. 68

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോപായേ-ഷൂപ-ശമ+പ്രകരണേ സ+ദ്വിലാസ-വിചാര-യോഗോപ-ദേശോ നാമൈ-കോന-നവതി-തമഃസ് സർഗഃ 89
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
11.11.2023